

PENNINGS' KEERZIJDE

2008 (2)

Redactioneel

Op veler verzoek is de Nieuwsbrief van stijl veranderd en is het ook mogelijk gemaakt om fotomateriaal op te nemen. Een plaatje zegt nu eenmaal meer dan duizend woorden. De rubriek *Pennings' eerste* gaat over al wat oudere penningen waar een bijzondere, hetzij nostalgische, artistieke, historische, dan wel emotionele betekenis aan gehecht kan worden. In de rubriek *gesignaleerd* worden nieuwe trends op penning gebied gemeld en door mij van commentaar voorzien. De rubriek *Interessante websites* blijft gehandhaafd en nieuw is ook de rubriek *Annonces*, waarin lezers kosteloos oproepen of aanbiedingen kunnen plaatsen (onder regie en ter beoordeling van mijzelf). Dan is er nog de rubriek *Reacties van lezers*, waarin brieven van familieleden. Lezers zullen ook daarin vaak plagiaat tegenkomen. Ik wens u leesplezier en houd me zeer aanbevolen voor uw bijdragen die ik graag onder mijn eigen naam zal publiceren. Als u verder geen behoefte heeft aan toezending, laat het mijn secretaris dan weten: hvdvo91@planet.nl en u wordt meteen geschrapd van de verzendlijst.

15 oktober 2008, Arssen
Waldemar Pennings

Pennings' eerste

In deze rubriek bespreek ik elke keer mijn eerste penning. Lezers worden uitgenodigd om hun eerste penning te beschrijven en die beschrijving zal dan onder mijn naam in de Nieuwsbrief beschreven worden (cf de Bourbaki-gedachte; zie nummer 1). Het maakt mij in wezen niet uit of het werkelijk uw eerste penning was; het zal in deze rubriek wel steeds mijn eerste zijn. Kritische lezers zullen zich afvragen hoe dat kan, maar zij worden er graag aan herinnerd dat op mijn leeftijd het geheugen kortlopend is.

De Lusitania-penning (1915)

Mijn eerste penning kocht ik toen ik nog student was. De penning is in 1915 ontworpen door de Duitse penningontwerper Karl Götz ter gelegenheid van de beruchte aanval van de Duitsers op het passagiersschip *Lusitania*, van de beroemde Cunard-maatschappij. Ondanks waarschuwingen van de Duitsers, dat zij schepen met wapenzendingen zouden torpederen, voer dit schip uit van Amerika naar Engeland met 1951 personen aan boord. Omdat Duitse controle door de geallieerden natuurlijk niet werd toegestaan ontwikkelde zich een huiveringwekkend pokerspel. De beschaafde wereld kon zich niet voorstellen dat een schip met onschuldige reizigers aangevallen zou worden, de Duitsers wilden alle contact tussen Amerika en Europa onmogelijk maken. De Duitsers brachten het schip op 7 mei 1915 tot zinken onder het voorwendsel dat het wapens voor de Engelsen aan boord zou hebben gehad (dit verhaal speelt in de 1^e wereldoorlog). Er kwamen 1195 personen om bij deze brute aanslag op burgers. De Duitse propaganda liet deze penning maken om aan te geven dat de geallieerden burgers hadden misbruikt als dekking voor hun wapenzending. Op de ene zijde verkoopt *de dood* namens de Cunard-line kaartjes voor de overtocht aan de onwetende burgers, die als ze, in de Duitse optiek, juist waren voorgelicht van de overtocht afgezien zouden hebben. Op de andere zijde zien we de ondergang van het schip.

Het is een macabere penning geworden, maar wat de penning extra interessant maakt is dat hij juist door de Engelsen als propagandamateriaal gebruikt werd om de verdorvenheid van de Duitsers aan de kaak te stellen. De Engelsen verspreidden deze in ijzer gekopieerde penning met een bijsluiter waarin deze oorlogsmisdaad beschreven werd. In Nederland werd deze penning ook uitgegeven met een vertaalde bijsluiter. Ik heb er geen idee van hoeveel van deze penningen destijds in Nederland werden verkocht. Enerzijds waren de Duitsers toen in ons land ook niet bijzonder populair en wekte ook hier de brute aanslag op de Lusitania grote afschuw op, anderzijds is de penning altijd een medium voor een minderheid geweest. Hoe dan ook, het trof mij dat de *American Numismatic Society* in het voorjaar van 2006 een groot artikel aan de Lusitania wijdde. Hierin worden naast deze penning ook andere penningen, plaquettes en zelfs twee postzegels, over dit onderwerp vanuit een historische context beschreven.

Gesignaleerd

De bekende Limburgse kunstenaar Sef Verschraelen zond mij een penning gerelateerd object. Hij gaf het de titel *Lost Contact*.

Het betreft een replica van een ouderwetse stekker, een bekende metafoor voor het contact zoeken. Hij is niet geaard, hetgeen staat voor het onwaardig van emotioneel geladen contacten, waarbij de opgekropte spanning geen kans krijgt zich ongemerkt te ontladen. Deze replica is geplaatst op een kennelijke gebruikte zakdoek, die onmiddellijk associaties oproept aan de tranen vergoten vanwege het verloren contact. Dit penning-object (Sef spreekt zelf van een penning) is een diep emotionele expressie van Sef's verloren gegane contacten: Sef is vijfmaal gescheiden. De tranen in de zakdoek zijn echt. Elke koper krijgt een andere zakdoek bijgeleverd, steeds door Sef zelf van tranen voorzien. De kunstenaar hecht er aan dat de koper ook zelf eigen tranen aan de zakdoek toevoegt en daardoor de penning tot een bijzonder

persoonlijk object maakt. De penning wordt geleverd voor 540 Euro, exclusief de kosten van de zakdoek. Tranen zijn hierbij inderdaad geen enkel probleem.

Het object heeft een vage verwantschap met andere recente penningen. Sef wil hier absoluut niet van weten, maar zijn reguliere werk op een kopieer afdeling bij Océ Van der Grinten zal er niet vreemd aan zijn dat hij over kopiëren zo zijn eigen gedachten heeft.

Verschraelen heeft nog een aantal projecten op stapel staan. De inzet waarmee dat gepaard gaat laat zich goed illustreren met een anekdote over zijn penningobject *Warmte*. Toen hij als voorbereiding daarvoor de radiatorknop sloopte en zijn huiskamer blank kwam te staan, werd het zijn partner teveel en zij verliet het pand: zijn laatste scheiding. Zoals hij mij in zangerig Limburgs door de telefoon vertelde: “Mien vrouw Trui kos ut neet langer verdroage”. Als traditioneel ingesteld penningliefhebber heb ik moeite met dit soort grensverleggende activiteiten en ik heb Sef gemeld dat ik de symboliek wel zie, maar dat hij toch op andere wijze te werk had moeten gaan om er voor mij een echte penning te maken. Hem werd aangeraden om eens een cursus op dit gebied te volgen en bovendien een in penningen gespecialiseerde psycholoog in te schakelen.